

Femte Allmänna Industriidkare-Mötet

i Stockholm

den 28, 29 och 30 Augusti 1884.

Program.

Den 28 Augusti kl. half 9—half 11 f. m. Anteckning af dem, som önska att i mötet deltaga, kommer att ega rum uti huset N:o 15 vid Brunkebergstorg 3 tr. upp.

Kl. 11 f. m. Allmän sammankomst. — Val af ordförande. — Val af ledamöter till tre utskott för frågornas förberedande behandling (enligt Komiterades för mötet förslag 5 ledamöter i Första utskottet och 7 ledamöter i hvardera af det Andra och Tredje). — Utskotten sammanträda.

Kl. 4 e. m. Allmän sammankomst. — Diskussion af Utskottens utlåtanden.

Den 29 Augusti kl. 8—11 f. m. Besök uti Nationalmuseum, Tekniska skolan och Slöjdförningens tekniska Museum. — Utskotten sammanträda.

Kl. 11 f. m.—2 e. m. Allmän sammankomst. — Fortsättning af diskussionen.

Kl. 5 e. m. Allmän sammankomst. — Fortsättning af diskussionen.

Den 30 Augusti kl. 8—11 f. m. Besök i några större industrietablissementer. — Utskotten sammanträda.

Kl. 11 f. m.—2 e. m. Allmän sammankomst. — Fortsättning och afslutning af diskussionen. — Val

af de ledamöter, som, jemte Ordföranden, ega såväl att justera det vid mötet förda protokoll, som att å mötets vägnar underteckna de skrifvelser, hvilka, på grund af fattade beslut, möjligen komma att afgifvas.

Kl. 1/4 4 e. m. Utfärd (antingen å Saltsjön eller Mälaren). — Afskedskollation.

— 003 —

Öfverläggningsämnen.

(Med * äro bland öfverläggningsämnen af likartadt innehåll de ämnen utmärkta, hvilka företrädesvis ansetts böra behandlas.)

Första utskottet.

1. Hemställes till mötet om en framställning till K. M:t derom, att industriidkaremötet anser det vara för landets handel och näringar af största vikt, att ett särskildt statsdepartement för jordbruk, handel och näringar inrättas;

att, för en ändamålsenligt ordnad samverkan mellan regeringsmakten och näringarnes utöfvare till främjande af landets näringslif, det vore lämpligt att inrätta dels en handelskammare och en industrikammare i hufvudstaden och i hvarje af rikets län och dels ett handels- och industriråd, genom hvilka inrättningar K. M:t komme i tillfälle att erhålla noggrann kännedom om näringarnes behof och deras idkares önskningsar.

(Hr Carl J. Grafström.)

2*. Är det ej af behofvet påkalladt, att en sammanlutning mellan rikets samtliga handtverksföreningar må ega rum för att på sådant sätt bättre kunna arbeta för handtverkeriernas förkofran?

(Örebro fabriks- och handtverksförening.)

3. Borde ej en för rikets industriidkare allmän handtverksförening, förenad med pensions- och sjukförsäkring bildas?

(Halmstads handtverksförening.)

4. Borde icke, för yrkesskicklighetens befrämjande, industriidkare i alla städer uppmanas att bilda handtverksföreningar, äfvensom sådana föreningar att arbeta för inrättande af tekniska afton- och yrkesskolor? (Hörman)

(Upsala fabriks- och handtverksförening.) (Sjögren)

Andra utskottet.

5*. Kan ej skäl vara för handen att äfven i Sverige försöka bilda s. k. fackföreningar i enlighet med dem, som i utlandet äro i verksamhet? +

(Carlstads fabriks- och handtverksförening.)

6. Böra icke handtverkarne arbeta för enighet inom de särskilda yrkena?

(Örebro fabriks- och handtverksförening.)

7. Skulle det ej i vår tid, som kräfver stark sammanlutning mellan de små kapitalen för att framgångsrikt utvärda täflan med de större, lända till stort gagn, om de respektive yrkesidkarne bildade föreningar eller aktiebolag för uppköp af råmaterialier?

(Hr E. Färnlund.)

8*. Då sjelfhjelpen gjort sig allt mer och mer gällande, så frågas, om det icke är nödvändigt, att en pensionsinrättning för handtverkare och arbetare inrättas; och föreslås för den skull, att en komité tillsättes för att med snaraste utarbete förslag till stadgar för en dylik inrättning?

(Örebro fabriks- och handtverksförening.)

9. Borde icke mötet uttala sitt lifliga intresse för och uppmaning till inrättande af pensionskassor för alla fabriks-, industri- och handtverksföreningar inom landet?

(Upsala fabriks- och handtverksförening.)

10. Vore det icke lämpligt (önskligt), att en allmän pensionskassa för Sveriges handtverks- och industriidkare bildades?

(Linköpings handtverks- och industriförening.)

44 öks. Fördel. f. sv. arb. g. f. s. arb. beting
af omständ. om 4' tillfyll. f. utjämning
af alla stöd. Hufvud. det. moral

11*. Är den nu gällande lagen i afseende på minderåriges användande för åtskilliga handtverk tillfredsställande, och hvad bör göras, om så ej är förhållandet?

(Lidköpings handtverks- och industriförening.)

12. Bör det icke anses nyttigt och nödvändigt, att k. förordningen om minderåriges användande i fabriker och handtverk förändras så, att ynglingar, som äro fylda 15 år, få antagas till lärlingar i handtverk?

(Örebro fabriks- och handtverksförening.)

13. Härmed föreslås, att petition måtte till regeringen ingå om ändring af förordningen den 18 november 1881 derhän, att med minderårig bör förstås den, som är yngre än 16 år?

(Halmstads handtverksförening.)

14. Kan den nya förordningen om minderåriges användande i fabriker och handtverk anses påkallad af något förut rådande missförhållande, och böra ej väsentliga ändringar i den samma göras, på det ej, till hela landets skada, ungdomen måste afstängas från att i tid användas i industriellt arbete?

(Visby fabriks- och handtverksförening.)

15*. Är ej den i nu gällande författning stadgade högsta lärotiden af tre år alldeles för kort för de flesta yrken?

(Visby fabriks- och handtverksförening.)

16. Mötet uttalar, att den nu bestämda lärotiden, 3 år, är för kort och bör förlängas till 5 år, på det att derigenom duglige handtverkare må kunna vinnas.

(Halmstads handtverksförening.)

17*. Är svenska industrien i behof af skyddstullar?

(Hr C. P. af Burén.)

18. Då det för våra fabriker och handtverkerier är af den största vikt, att tullen på färdiggjorda utländska varor, som hit i riket införas, är satt åtminstone så hög, att den inhemske fabrikanten och handtverkaren kan bestå i täflan

med dessa, men vid granskning af vår nu gällande tulltaxa visar sig, att åtskilliga dylika utländska varor äro vid införsel hit i riket antingen alldeles tullfria eller ock belagda med allt för låg tull, samt att utan någon egentlig förlust för konsumenten, men deremot till gifven fördel för producenten denna tull skulle kunna underkastas någon lämplig förhöjning — borde icke under sådana omständigheter mötet i en motiverad skrifvelse till K. M:t fästa uppmärksamheten på dessa förhållanden med anhållan om K. M:ts benägna medverkan för vinnande af ändring i dessa för vårt lands industri så högst viktiga afseenden?

(Upsala fabriks- och handtverksförening.)

19. Har erfarenheten visat, att frihandeln fördelaktigt eller menligt inverkat på den inhemska industrien?

Om det senare är händelsen, hvad bör göras för att vidmagthålla och höja industrien?

(Hr Frans Lindskog och C. A. V. Lundholm.)

20*. Anser icke mötet det vara skäl bestämma, att hädaneftter blifvande industriidkaremöten skola ega rum i Stockholm under februari månad eller annan tid af året, då riksdag hålles, hvilken tid torde vara den lämpligaste för de fleste handtverkare; och blefve mötet genom denna förändring lättast i tillfälle att inbjuda riksdagsmän till öfvervarande af det sammans förhandlingar samt skulle, derest inbjudningen antoges, säkerligen hafva till ändamål att intressera riksdagsmännen att motverka sådant, som är egnadt att hämma landets industri.

(Gefle handtverksförening.)

21. Borde icke Allmänt industriidkaremöte hållas hvarje år och i sammanhang dermed vid hvarje möte tillsättas ett utskott, bestående af t. ex. 7 ledamöter, hvaraf 2 från Stockholm och 5 från landsorten, hvilket utskott skulle bland annat hafva till uppgift att upprätta förslag såväl till ort och tid för nästa möte, hvarvid iakttages, att mötet icke må hållas två gånger å rad i samma stad, som äfven, efter inforbradt utlåtande från de respektive fabriks- och handtverksföreningarna, till diskussionsämnen dervid, samt att en månad före hvarje sådant möte utsända cirkulär rörande dessa ämnen till de olika föreningarna?

(Upsala fabriks- och handtverksförening.)

22. Böra icke de s. k. mellanhelgdagarna borttagas såsom obehöfliga och icke gagnande för hvarken arbetsgifvare eller arbetare?

(Örebro fabriks- och handtverksförening.)

23. Är gårdfarihandeln, sådan den nu bedrivs af kringresande utlänningar, nyttig för landets befolkning; och, om så ej är, bör mötet vidtaga några åtgärder för att söka vinna ändring deruti?

(Linköpings fabriks- och handtverksförening.)

Tredje utskottet.

24*. Hemställes, att förslag borde framställas, åsyftande, att den som söker rättighet att blifva yrkesidkare bör, innan burskap medgifves, åläggas att inför sakkunniga personer visa den duglighet han eger för sitt handtverks bedrivande.

(Halmstads handtverksförening.)

25. Bör icke mötet ingå till K. M:t med begäran om sådana ändringar i k. förordningen den 18 juni 1864 angående utvidgad näringsfrihet, att den, som önskar drifva industri och handverk, skall dessförinnan styrka sig ega erforderlig kunskap och insigt i det yrke, han vill utöfva?

(Gefle handtverksförening.)

26. Borde icke mötet ingå till K. M:t med begäran derom, att den k. förordningen om utvidgad näringsfrihet af den 18 juni 1864 måtte förändras derhän, att hvar och en, som vill tillverka fabriks- och handtverksarbeten eller såsom yrke utöfva annan handtering, skall vara skyldig att styrka sig vara i besittning af nöjaktig kunskap och insigt i samma fabrikation eller handtering?

(Upsala fabriks- och handtverksförening.)

27*. Har det ej fortfarande visat sig vara af högsta behovet påkalladt, att den ordningen till nytta för såväl arbetsgifvaren som synnerligen för arbetaren iakttages, att ingen må ega rätt att antaga arbetare utan betyg, hvarigenom visas, att arbetaren är fri från förut ingånget arbetsaftal?

(Komiterade för industriidkaremötet.)

Floch. arb. med sig.

*vidt. bet. utskottet. Halmstad
Börgerl. Klubb*

28. Arbetsgifvare må icke i sitt arbete antaga arbetare, som ej innehar i betygsbok inskrifna nöjaktiga betyg från konditioner, som han förut innehaft, förutom utlärbetyg. Brister arbetssökande i detta, vare arbetsgifvaren skyldig vid bötesansvar anmäla förhållandet hos vederbörande myndighet.

(Halmstads handtverksförening.)

29. Skulle icke till industriens och handtverkeriernas höjande ett bättre förhållande, än som hittills egt rum, kunna åstadkommas derigenom, att fabrikanter och mästare ålades att, i enlighet med ofvan nämnda k. förordning af år 1864, (förordningen om utvidgad näringsfrihet den 18 juni 1864), ofördröjligen uppgöra fullständiga kontrakt med alla lärlingar, som ingå i deras yrken, hvilka kontrakt, förutom hvad som enligt samma k. förordning åligger mästare och lärlingar, äfven borde innehålla förbindelse för de senare att inhemta nödiga yrkeskunskaper i tekniska aftonskolor, der sådana finnas, hvarjemte dessa kontrakt borde uppvisas inför vederbörande handtverksförening, i hvars protokoll de samma efter verkställd granskning och godkännande borde införas, något som, efter hvad erfarenheten redan visat, verkamt bidragit till ett noggrannare iakttagande från begge parternas sida af ömsesidiga skyldigheter?

(Upsala fabriks- och handtverksförening.)

30. Önskas att förordning måtte utfärdas med bestämmelse, att yngling, som lärt handverk, bör i sakkunniga personers närvaro visa duglighet och skicklighet i sitt fack, hvarom intyg eller gesällbref af närvarande bör affattas.

(Halmstads handtverksförening.)

31. Kan på lagstiftningens väg något göras för åstadkommande af en bättre ordning och yrkesskicklighet inom handtverkerierna?

(Nya Köpparbergs handtverksförening.)

32. Böra ej samtliga industriidkare förena sig om att den arbetstid, som med arbetare är öfverenskommen, med

största noggrannhet iakttages så väl vid dess början som vid dess avslutande?

(Komiterade för industriidkaremötet.)

---

33. Hvad böra handtverkare iakttaga beträffande den riktning, som numera synes göra sig gällande, att handtverks- och industrialster blifva en handelsvara?

(Lidköpings handtverks- och industriförening.)

---

34. Hvad bör göras för att åstadkomma skicklige och nyktre arbetare?

(Lidköpings handtverks- och industriförening.)

---

35. Har erfarenheten visat, att strejker varit till skada för industrien och arbetaren, och i sådant fall, hvad bör göras för att förekomma dylika?

(Hrr Frans Lindskog och C. A. V. Lundholm.)

---

36. Hvad bör göras för att väcka håg för användandet af inhemska arbeten i stället för utländska?

(Lidköpings handtverks- och industriförening.)

---

37. Skulle ej i handtverksidkares eget intresse ligga att, på ett eller annat sätt, mera kraftigt understödja industritidningen »Norden»?

(Carlstads fabriks- och handtverksförening.)

---

38. Skulle icke åt nämnda utskott (det i frågan 20 omnämnda) äfven kunna uppdragas att anskaffa och låta öfversätta lämpliga utländska industritidningar och tidskrifter, hvilkas innehåll derefter borde i sammandrag utgifvas såsom bidrag till en *Allmän svensk industritidning*, till prenumeration hvarå med ett visst antal exemplar hvarje fabriks- och handtverksförening borde allt efter sina medlemmars antal förbinda sig?

(Upsala fabriks- och handtverksförening.)
